

**ОРГАНІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПОТЕНЦІАЛУ
МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОЇ БАЗИ ПІДПРИЄМСТВА:
ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНИЙ АСПЕКТ**

В умовах негативного впливу наслідків світової фінансово-економічної кризи важливим підґрунтям відтворення життєдіяльності та зростання ефективності діяльності національних товаровиробників є мобілізації усіх наявних резервів. Одним з головних резервів виступає використання наявних можливостей ресурсозбереження, дбайливого та економного використання ресурсів. Переважна орієнтація національної економіки на нижчі інноваційно-технологічні уклади (52,8% промислової продукції складає продукція 3-го технологічного укладу, 42,5% – 4-го укладу) обумовлює потребу залучення підприємств до процесів технологічного розвитку. В цілому ж технологічний розвиток країни залежить від можливостей генерувати інновації та широко впроваджувати їх у виробництво.

Проведений автором аналіз особливостей управління наявними ресурсами підприємства обумовив доречність підпорядкування процесів управління розвитком матеріально-технічної бази підприємства (МТБП) руху вздовж S-кривих розвитку технологій. Чергування етапів технологічного розвитку змінює вимоги до організації управління розвитком потенціалу МПТУ залежно від поточної позиції підприємства на відповідних до його життєвого циклу S-кривих. Основу управління потенціалом МТБП складає визначення МТБП як сукупність реальних оборотних та необоротних активів підприємства, які забезпечують виконання виділених бізнес-процесів. Відповідно пропонується введення множини $\{МТБП\}$ з чітко визначеними елементами у кожний момент часу t ($\{МТБП(t)\}$). До таких елементів віднесемо множини засобів праці ($\{ЗП\}$), предметів праці ($\{ПП\}$) та використовуваних технологій ($\{ТХ\}$). Складові даних множин ($\{ЗП\}, \{ПП\}, \{ТХ\}$) встановлюються залежно від умов діяльності конкретного підприємства, а агреговане представлення МТБП зводиться до: $\{МТБП(t)\} = \{ЗП(t)\} \cup \{ПП(t)\} \cup \{ТХ(t)\}$

Розвиток матеріально-технічної бази підприємства зводиться до сукупності незворотних кількісних, структурних та якісних змін складових її елементів. При цьому відбувається перехід до стану $\{МТБП(t+1)\}$ ($\{МТБП(t)\} \rightarrow \{МТБП(t+1)\}$). Для оцінки необхідності здійснення розвитку МТБП необхідне введення кількісного чи якісного критерію. За такий критерій пропонується використати потенціал матеріально-технічної бази підприємства ($ПТ$). Потенціал $ПТ$ пропонуємо визначити як узагальнюючу характеристику наявності у підприємства ресурсів ($\{ЗП(t)\} \cup \{ПП(t)\}$) та можливостей їх використання ($\{ТХ(t)\}$). Критерієм ефективності розвитку МТБП є умова зростання потенціалу матеріально-технічної бази після здійснення акту розвитку: $ПТ(t+1) > ПТ(t)$, тобто управління розвитком МТБП повинно орієнтуватися на вимогу максимізації потенціалу: $ПТ \rightarrow \max$.

Для забезпечення розвитку матеріально-технічної бази підприємства (переходу $\{МТБП(t)\} \rightarrow \{МТБП(t+1)\}$) необхідне впровадження відповідного контуру управління. Для цього виділяємо об'єкт та суб'єкт управління, систему зворотних зв'язків та інструментарій управлінського впливу. Новизна підходу зводиться до динамічного представлення об'єкту спрямування управлінського впливу, так як це представлено на рис. 1.

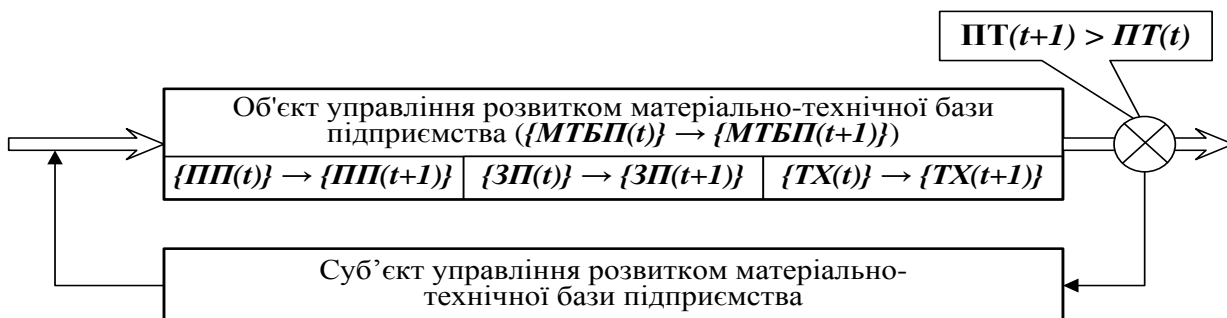

Рис. 2. Контур управління розвитком та розкриттям потенціалу МТБП

Управління може бути організовано лише на підставі введення до облікової системи підприємства показників, що дозволятимуть як ідентифікувати абсолютний розмір та рівень розвитку потенціалу, так і створити інформаційне підґрунтя для контролю за додержанням умови $ПТ(t+1) > ПТ(t)$. Забезпечити таку інформаційну підтримку можна лише в розрізі облікової політики управлінського обліку. При цьому управлінський облік буде орієнтуватися на потреби реалі-

зації функцій управління розвитком МТБП (функція управління у даному випадку розкриваються як види управлінської діяльності, що забезпечують перехід до $\{МТБП(t+1)\}$). Практичним відбиттям поданого на рис. 1 контуру та пропонуваного розуміння зміни змісту функцій управління є механізм управління розвитком матеріально-технічної бази підприємства (МУРМТБП).

Основною метою МУРМТБП постає забезпечення умови $ПТ \rightarrow \max$ (додержання правила $ПТ(t+1) > ПТ(t)$) та вироблення типових сценаріїв розвитку МТБП. Пов'язаність же розвитку потенціалу МТБП з переходом між технологічними S-кривими, обумовлює розробку методики оцінювання інноваційної сприйнятливості підприємства (ідентифікується як ступень готовності, зацікавленості та можливості підприємства постійно оновлювати МТБП шляхом виявлення інновацій та як спроможність підприємства здійснювати трансформації перетворення через провадження інноваційних змін у параметри власної життєдіяльності). При цьому пропонується введення до системи управлінського обліку підприємства наступних облікових номенклатур $\{ІСП\}$ та їх розподіл за такими групами: $ІСП_{1j}$ – достатність фінансового забезпечення інноваційної діяльності; $ІСП_{2j}$ – загальносистемна сприйнятливість; $ІСП_{3j}$ – сприйнятливість технологічної системи; $ІСП_{4j}$ – сприйнятливість персоналу до змін; $ІСП_{5j}$ – структурна сприйнятливість до трансформацій; $ІСП_{6j}$ – розвиток творчого потенціалу; $ІСП_{7j}$ – інформаційна сприйнятливість підприємства.

За таких умов доречним стає розгляд рівня ефективності використання інноваційного потенціалу (визначається елементами множини $\{ВІП\}$) як опосередковану характеристику рівня інноваційної сприйнятливості підприємства. За таких умов функціонування МУРМТБП підпорядковано дії позитивних (таких що підсилюють один одне) кіл зворотних зв'язків (кіл зростання інноваційної спроможності формалізованих в дисертації у термінах системної динаміки). Процедура ж оцінювання ІСП зведена до формування переліку темпових змінних (значення $\{ВІП_1\}/\{ВІП_0\} > 1$ свідчить про зростання сприйнятливості до нововведень), розподілених за власними групами показників. Саме додержання вимоги $\{ВІП_1\}/\{ВІП_0\} \rightarrow \max$ є основою визначення цільових орієнтирів й удосконалення складу та структури МУРМТБП та розвитку потенціалу МТБП.

ЗАЯВКА

на участь в роботі Міжнародної науково-практичної конференції «Антикризові аспекти регулювання економіки»

Прізвище	Литвиненко
Ім'я	Аліна
По батькові	Олександрівна
Місце роботи	Харківський національний економічний університет
Посада	викладач кафедри фінансів
Вчений ступінь	–
Наукове звання	–
Назва доповіді	Організація управління розвитком потенціалу матеріально-технічної бази підприємства: обліково-аналітичний аспект
Номер секції	Секція 4. Актуальні проблеми обліку, аналізу та аудиту.
Адреса	
Телефон	